

I

Často jsem si říkala, aspoň že děti se povedly. Marek studoval třetím rokem na právnické fakultě a Andrea na gymnáziu.

Vychovat Marka nebylo lehké. Od pěti let měl cukrovku. *Pomocí diagnostického proužku jsem mu ji objevila sama, když se najednou začal ve spánku počurávat (políčko na ketony se zbarvilo okamžitě do tmava). Hubnul, přestože dost jedl – to je typický projev cukrovky – pro organismus znamená hladovění uprostřed nadbytku. Někdy se nazývá úplavice cukrová, protože všechny živiny odcházejí z organismu a strhávají s sebou vodu, takže nemocný trpí strašnou žízní. (Dříve byla považována za nemoc ledvin.) Byla jsem třetí měsíc těhotná, když jsem ho nesla v náručí do nemocnice na Hagiboru. Nebyl těžký. Ptal se mě: „Maminko, to je to se mnou tak vážný, že pláčeš?“ Utěšovali mě, že to ještě nemusí být cukrovka. Ale nevěřila jsem. Věděla jsem, co to znamená. Měl ji tchán a zemřel na chronické selhání ledvin. A v očích se mu ke konci života dělaly krvavé výrony. Žil s ní asi 20 let. Věděla jsem, že můj chlapeček musí vydržet v pořádku mnohem déle. Ještě teď si své zoufalství dokážu vybatvit. Šest týdnů jsem za Markem každé ráno jezdila do nemocnice, odtud do zaměstnání a po práci zase za ním. Pak jsem přišla domů a brečela, dokud jsem neusnula.*

A když byl Marek o několik let později v nemocnici a viděla jsem tam náhodou rodiče dítěte, u kterého byl právě diagnostikován diabetes, vždy jsem znovu pocítila, jak mi bylo, když zjistili cukrovku Markovi.

Marek byl ale šikovný, od 7 let si píchal inzulin sám. Úroveň léčby po roce 1989 se velmi zvýšila, byla nesrovnatelná s rokem 1984, kdy onemocněl. *(Odcházel z nemocnice se silnými kovovými jehlami, které se musely vyvařovat, a skleněnou injekční stříkačkou. Sháněli jsme mu jednorázové stříkačky a jehly, které nebyly běžně dostupné, a brzy jsme pak měli možnost kupovat Markovi tenké inzulinové stříkačky s jehlami. Těmi tlustými jehlami jsem ale zpočátku musela do Marka píchnout –*

do těch dětských stehýnek pětiletého kloučka – musel dostat injekci 3–4× denně. Bylo s podivem, že neplakal.) Marek měl dobré vyhlídky do budoucnosti. Navíc byl schopný a způsob léčby dokonale zvládl. Byl citlivý k bolesti, věděl, co je soucit. Vždycky jsem chtěla, aby studoval medicínu. Dostal se na obě vysoké školy a vybral si práva. (Trochu mě to mrzelo.) Neměl problémy se studiem. Byl velmi inteligentní.

Bavili jsme se spolu o tom, že se mi podařilo vychovat ho, jako by diabetu nebylo. Marek byl sebevědomý a žil plnohodnotným životem.

Oušem lehké jsem to s ním neměla. Kolikrát jsem ho dostávala z hypoglykemie – přestože jsem sama byla v obrovském stresu, snažila jsem se na něj působit klidně, hladila jsem ho po tváři a dávala mu do pusy rozlámané kostky cukru, které v hlubší hypoglykemii nejdříve plival a po chvíli, když sliznice cukr i přesto částečně vstřebala, je začal polykat a nabývat vědomí. Marek míval problémy s jídlem. Nejenže nemohl (nebo spíše neměl) některé potraviny jíst vůbec, nemohl jíst ani u těch povolených takové množství, jaké by byl chtěl. Neustále jsem ho musela kontrolovat. Byla to nepřetržitá a obrovská starost a také příčina konfliktů kvůli jídlu.

„Mami, seš šťastná?“ zeptal se mě několikrát, když mu bylo kolem dvaceti let.

„A ty jsi šťastný?“ odpověděla jsem, protože mě svou otázkou překvapil, ale nedal se odbýt. „Nejsem nijak zvlášť šťastná, ale ani nešťastná. Jak kdy. A ty?“ Neodpověděl. Nebo si spíš nepamatuju, co odpověděl. Ale neřekl, že je šťastný ani nešťastný a proč. Tím, co odpověděl, nesdělil nic. Dnes bych to vnímala jako signál, že něco není v pořádku.

Vadilo mi, že dost kouřil. Nejprve kouřil potají, ale pak už se to ani utajit nesnažil.

Marek chodil všude pozdě. Když jsme ráno vozili obě děti do gymnázia, Andrea seděla v autě a zlobila se, že to zase nestihne,

a Marek vyběhal z domu s rozevlátou bundou a šálou a dával si věci do tašky, když už jsme se rozjížděli. Vzpomínám si, jak dostal v posledním ročníku na základní škole důtku za pozdní příchody, chtěli ho naučit chodit včas na střední školu, bohužel, nepodařilo se to. Když Andrea začala chodit do první třídy, do stejné školy, nechtěla odcházet z domu s Markem, protože stále přicházela pozdě a paní učitelka se na ni zlobila, zatímco Markovi to procházelo.

Na vysoké škole, tak od druhého nebo třetího ročníku, už s námi Marek nejezdil.

V poslední době jsem měla dojem, že studium odbývá. Soudila jsem tak z toho, že ráno neodcházel do školy. Možná někdy prohodil, že je to zbytečné a že ostatní tam také nechodí. Říkala jsem mu, že to rozhodně zbytečné není a chtěla jsem, aby více navštěvoval přednášky. Během dne jsem však o tom, zda věnuje čas škole, neměla přehled. Ale věřila jsem mu. Doposud měl přece velmi dobré výsledky.

Vždycky jsem si myslela, že gymnázium jsem mu vybrala dobře. Měl tam spoustu kamarádů a hráli divadlo.

Stále za ním chodil jeho zřejmě nejoblíbenější kamarád z gymnázia, Max. Bydlel s rodiči v samém centru města.

Když bylo chlapcům tak 17–18 let, velmi intenzivně si posílali faxy, s kterými Marek dělal tajnosti.

Dokonce i na Štědrý večer roku 1996, když jsme seděli u večeře, přišel Markovi fax od Maxe.

Když jsme strojily s Andreou stromeček, den před Štědrým dnem, přišel Marek domů až po 21. hodině. Volala jsem k Maxovi, ale nikdo nebral telefon. Ptala jsem se i na policii. Měla jsem o něj vždy větší strach, než bych měla o zdravého

